

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2013 m. kovo 21 d¹.

Bylos C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ir C-640/11

**Iberdrola SA ir kt.
prieš
Administración del Estado**

(Tribunal Supremo (Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Aplinka — Direktyva 2003/87/EB — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema — Nemokamas apyvartinių taršos leidimų skyrimas — „Nenumatyto papildomo pelno“ panaikinimas“

I – Įžanga

1. Pagal Direktyvą 2003/87² Europos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasitelkiant rinkos mechanizmą, turi išspręsti aplinkosaugines problemas. Tačiau pagrindinis šios sistemos įvedimo elementas prieštarauja rinkos logikai, nes nagrinėjamu laikotarpiu 95 % apyvartinių taršos leidimų turėjo būti skirti nemokamai, nors antrinėje rinkoje galima juos parduoti už pinigus.
2. Šis ginčas kilo dėl Ispanijos bandymo suvaldyti susidariusios situacijos pasekmes. Ši valstybė narė panaikino vadinamąjį „nenumatytą papildomą pelną“, kurį gaudavo elektros energiją gaminančios įmonės, įtraukusios nemokamai gautų ir panaudotų apyvartinių taršos leidimų vertę į elektros energijos kainą.
3. Todėl reikia patikrinti, ar šis panaikinimas neprieštarauja įpareigojimui nemokamai skirti leidimus. Be to, tai susiję su Direktyvos 2003/87 tikslu pasitelkiant rinkos mechanizmą mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 631), iš dalies pakeista 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/101/EB (OL L 338, p. 18). 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (OL L 140, p. 63), kuri dar nebuvo taikytina šiuo atveju, nagrinėjamos nuostatos buvo iš esmės pakeistos.

II – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

4. Direktyvos 2003/87 tikslai ir dalykas nustatyti 1 straipsnyje:

„Ši direktyva nustato šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų [apyvartinių taršos] leidimų sistemą Bendrijoje (toliau – Bendrijos sistema), siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimas.“

5. Toliau nurodytose direktyvos konstatuojamosiose dalyse pabrėžiamas šios į rinką orientuotos sistemos pobūdis:

„5) <...> Šia direktyva siekiama, kuriant efektyvią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos [apyvartinių taršos] leidimų Europos rinką ir darant kuo mažesnę įtaką ekonomikos plėtrai bei užimtumui, padėti veiksmingiau vykdyti Europos bendrijos ir jos valstybių narių įsipareigojimus.

6) <...>

7) Bendrijos nuostatos, susijusios su valstybių narių leidimų suteikimu, yra būtinos, siekiant, kad būtų prisidedama išsaugant vidaus rinkos vientisumą ir išvengiant konkurencijos iškraipymo.

<...>

20) Ši direktyva skatins dažniau taikyti mažai energijos naudojančias technologijas <...>, išmetančias mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų pagaminamam produkcijos vienetui <...>

<...>

23) Emisijų leidimų sistema turėtų sudaryti Bendrijos ir valstybės narės lygmeniu įgyvendintos išsamios ir nuoseklios politikos visumos ir priemonių dalį. Nepažeisdamos Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo, jeigu veikai galioja Bendrijos tvarka, valstybės narės gali svarstyti reguliuojamosios, fiskalinės ir kitokios politikos, kuria siekiama tų pačių tikslų, reikšmę <...>

<...>

26) Nepaisant įvairių rinka grindžiamų mechanizmų galimybių, Europos Sąjungos strategija klimato kaitai sumažinti turėtų būti kuriama remiantis Bendrijos programos ir Bendrijos kitų tipų nacionalinių ir tarptautinių veiksmų pusiausvyra.“

6. Apyvartinių taršos leidimų skyrimas reglamentuojamas Direktyvos 2003/87 10 straipsnyje:

„Trejų metų laikotarpiui, prasidedančiam 2005 m. sausio 1 d., valstybės narės bent 95 % leidimų skiria nemokamai. Penkerių metų laikotarpiui, prasidedančiam 2008 m. sausio 1 d., valstybės narės bent 90 % leidimų skiria nemokamai.“

7. Pagal Direktyvos 2003/87 9 straipsnio 1 dalį leidimų skyrimo planas turi atitikti III priede nustatytus kriterijus. Pažymėtinas 5 punkte nustatytas draudimas diskriminuoti.

„Planas bendrovių arba sektorių neturi diskriminuoti taip, kad netinkamai būtų teikiama pirmenybė tam tikroms įmonėms arba veikloms pagal Sutarties reikalavimus, ypač jos 87 ir 88 straipsnius.“

B – Ispanijos teisė

8. Karaliaus dekreto įstatymo Nr. 3/2006 2 straipsnyje numatytas nemokamai skirtų emisijos leidimų vertės įtraukimas elektros energijos gamyboje:

„<...> 1. Nuo 2006 m. kovo 2 d. operacijoms, atliktoms remiantis 2006 m. kovo 3 d. duomenimis, <...> atlygis už elektros energijos gamybos veiklą <...> sumažinamas suma, atitinkančia <...> nemokamai elektros energijos gamintojams skirtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų vertę <...>

Siekiant apskaičiuoti neigiamo balanso sumas, galinčias atsirasti apskaičiavus tarifą už 2006 m., t. y. už laikotarpį nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2006 m. kovo 2 d., šios sumos šiuo laikotarpiu sumažinamos dydžiu, atitinkančiu <...> emisijos leidimų vertę <...>

2. Orientacinė apyvartinių taršos leidimų vienetinė vertė yra lygi skaidriai ir objektyviai apskaičiuotai rinkos kainai atitinkamu laikotarpiu.“

9. Ši taisyklė įgyvendinta 2007 m. lapkričio 15 d. Pramonės, prekybos ir turizmo ministro įsakymu ITC/3315/2007 dėl 2006 metų atlygio už elektros energijos gamybos veiklą sumažinimo suma, atitinkančia nemokamai skirtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų vertę (*Orden por la que se regula, para el año 2006, la minoración de la retribución de la actividad de producción de energía eléctrica en el importe equivalente al valor de los derechos de emisión de gases de efecto de invernadero asignados gratuitamente*)³.

10. Pagal įsakymo ITC/3315/2007 3 straipsnio 1 dalį elektros energiją gaminančios Ispanijos įmonės už laikotarpį nuo 2006 m. kovo 3 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d. turi sumokėti mokestį ir taip sumažinti galutinę elektros energijos kainą nemokamai skirtų apyvartinių taršos leidimų verte.

11. Įsakymo ITC/3315/2007 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta tokio sumažinimo tvarka:

„Sumažinimo dydis yra proporcingas pajamoms, gaunamoms nustačius leidimų rinkos vertę <...>.“

12. Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnyje nustatyta šio mokesčio apskaičiavimo tvarka. Šio straipsnio a punkte nustatytas mokestis įrenginiams, kuriems nereikia leidimų:

$$Y_{Ti} = Q_{Ti} \times F_{Em} \times PCO2T$$

kur:

Y_{Ti} – mokėtina suma eurai už i-tąjį įrešinį, neturintį emisijos leidimo. <...>

Q_{Ti} – i-tojo įrenginio pagaminamas visas elektros energijos kiekis. <...>

$PCO2T$ – vidutinė vienos tonos CO_2 -ekvivalentų kaina per laiko tarpą T, laikotarpiu nuo 2006 m. kovo 3 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai, išreikšta eurai už toną CO_2 -ekvivalentų. <...>

F_{Em} – kombinuotojo ciklo dujų įrenginio emisijos išmetimo koeficientas, išreikštas tonomis CO_2 -ekvivalentų vienai megavatvalandei. F_{Em} yra lygus 0,365 tonų CO_2 /MWh.“

3 — BOE, Nr. 275, 2007 m. lapkričio 16 d., p. 53807.

13. Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnio b punkte nustatytas mokestis įrenginiams, kuriems reikia leidimų:

$$„XT_i = (d / 365) \times DA_{2006i} \times PCO_{2T} \times (FEm / FE_i)“$$

kur:

XT_i - mokėtina suma eurais už i-tąjį įrenginį, turintį emisijos leidimą <...>. Kiekvieno leidimą turinčio įrenginio maksimali XT_i vertė lygi sumai, gaunamai pritaikius šiam įrenginiui formulę, kuri pagal 4 straipsnio a punktą taikoma leidimų nereikalaujančioms technologijoms.

d - dienų skaičius, kuomet i-asis įrenginys yra komerciškai naudojamas per laiko tarpą T . <...>

DA_{2006i} - leidimų kiekis, pagal nacionalinį paskirstymo planą laikotarpiui nuo 2005 m. iki 2007 m. skirtas i-ajam įrenginiui tonomis CO_2 -ekvivalentų.

FE_i – i-ojo įrenginio 2006 m. emisijos išmetimo koeficientas tonomis CO_2 -ekvivalentų vienai megavatvalandei.

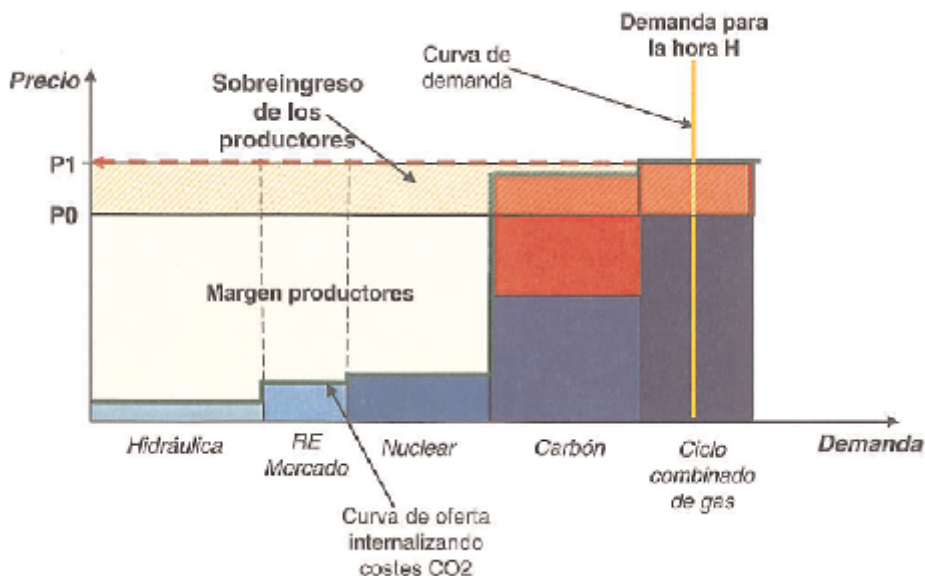
FEm ir PCO_{2T} - kintamieji, apibrėžti pirmesniame punkte.“

14. Laikotarpiui nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2006 m. kovo 2 d. atitinkamos taisyklės buvo nustatytos Įsakymo ITC/3315/2007 5 ir 6 straipsniuose.

III – Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

15. Nagrinėjamu atveju Ispanijos elektros energiją gaminančioms įmonėms buvo taikomas nustatytas mokestis, siekiant panaikinti vadinamąjį „nenumatytą papildomą pelną“.

16. Kaip Ispanijos didmeninėje rinkoje nustatoma elektros energijos kaina ir į ją įtrauktas „nenumatytas papildomas pelnas“, pavaizduota Ispanijos pateiktoje diagramoje:

17. Toliau šis klausimas aptariamas detaliau.

18. Ispanijoje elektros energijos kaina didmeninėje rinkoje nustatoma aukcione, kuriame elektros energijos gamintojai už tam tikrą kainą siūlo tiekti tam tikrą elektros energijos kiekį tam tikru laikotarpiu. Aukciono metu nustatyta kaina atitinka didžiausios kainos pasiūlymą, į kurį atsižvelgiama siekiant visiškai patenkinti elektros energijos poreikį konkrečiu laikotarpiu. Šią kainą sužino visi tiekėjai, į kurių pasiūlymus atsižvelgiama, įskaitant tuos tiekėjus, kurie pasiūlo gerokai mažesnę kainą. Grafike ši kaina pavaizduota linija P1.

19. „Nenumatytas papildomas pelnas“ susidarė dėl to, kad elektros energiją gaminančios įmonės Ispanijos valstybės nemokamai suteiktų leidimų vertę kaip alternatyviasias sąnaudas įtraukė į pasiūlymų kainą. Alternatyviosios sąnaudos yra įmonės atsisakytos pajamos, kai ji nepardavinėja leidimų antrinėje rinkoje, o panaudoja juos gamindama elektros energiją. Grafike šios alternatyviosios sąnaudos pavaizduotos (raudonai) dešinėje esančių dviejų stulpelių viršuje (anglis vadinama *Carbón*, o dujų ir garo kombinuotojo ciklo elektrinės vadinamos *Ciclo combinado de gas* (toliau – kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės)).

20. Tačiau ne visų elektros energijos tiekėjų „nenumatytas papildomas pelnas“ atitinka alternatyviasias sąnaudas. Toks pelnas veikia apima tik sumą, kuria dėl alternatyvių sąnaudų įtraukimo padidinama didžiausios kainos pasiūlyme, į kurį dar atsižvelgiama, nurodyta elektros energijos kaina.

21. Kaip nurodo Ispanija, nagrinėjamu laikotarpiu didžiausios kainos pasiūlymus, į kuriuos dar atsižvelgiama, pateikė kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės, kurių pasiūlymai grafike pavaizduoti stulpeliais, esančiais dešinėje. Šio tipo elektrinių „nenumatytas papildomas pelnas“ lygus nemokamai skirtų ir panaudotų leidimų vertei.

22. Kitų tipų elektrinės patiria mažesnių išlaidų, todėl jų siūlomos kainos mažesnės. Tačiau kadangi jų atlygis priklauso nuo didžiausios kainos pasiūlymo, jų „nenumatytas papildomas pelnas“ atitinka didžiausios kainos pasiūlymų alternatyviasias sąnaudas, kai naudojami leidimai; šiuo atveju kalbama apie kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrines. Grafike „nenumatytas papildomas pelnas“ pavaizduotas viršutiniame subrūkšniuotame plote.

23. Mokestis, kuriuo panaikinamas „nenumatytas papildomas pelnas“, apskaičiuojamas pagal formulę, remiantis Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnio b punktu ir 6 straipsnio b punktu.

24. Pagrindinis šių formulių kintamasis yra elektrinių energijos vartojimo efektyvumas. Tai yra anglies dioksido kiekis tonomis, išmetamas į atmosferą vienai megavatvalandei elektros energijos pagaminti. Kadangi anglimi kūrenama elektrinė į atmosferą išmeta apie toną anglies dioksido, tokių elektrinių šio kintamojo reikšmė lygi 1. Kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės, kurių šio kintamojo reikšmė lygi 0,365, daug labiau taupo energiją, nes į atmosferą išmeta tik trečdalį anglies dioksido, išmetamo panašaus dydžio anglimi kūrenamose elektrinėse, kiekio.

25. Minėtose formulėse kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių energijos vartojimo efektyvumo reikšmė dalijama iš atitinkamos konkrečios elektrinės kintamojo reikšmės, o gautas rezultatas dauginamas iš elektrinei nemokamai skirtų leidimų skaičiaus. Šis leidimų skaičius priklauso nuo elektrinės poreikio, t. y. nuo jos energijos vartojimo efektyvumo. Mažesnio energijos vartojimo efektyvumo elektrinėse mažesnio dydžio koeficientas (anglimi kūrenamų elektriniu atveju lygus $0,365/1 = 0,365$) dauginamas iš didesnio skaičiaus skirtų leidimų, o didesnio energijos vartojimo efektyvumo elektrinėse didesnio dydžio koeficientas (kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių atveju lygus $0,365/0,365 = 1$) dauginamas iš mažesnio skaičiaus skirtų leidimų. Taip skaičiuojant siekiama užtikrinti, kad būtų gautas panašus rezultatas⁴.

4 — Skirtumai gali susidaryti dėl skirtingų darbo valandų, tačiau formulėse į tai irgi atsižvelgiama.

26. Kadangi visose kitų tipų elektrinėse, kurioms reikalingi leidimai, energijos vartojimo efektyvumas yra mažesnis nei kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinėse, jų mokėtinas mokestis, priešingai nei kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių atveju, sudaro gerokai mažesnę nemokamai skirtų leidimų vertės dalį. Todėl ši dalis anglimi kūrenamų elektrinių, kurioms tam pačiam elektros energijos kiekiui pagaminti reikia apie tris kartus daugiau leidimų nei kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinėms, sudaro apie trečdaliį to, ką sumoka kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės.

27. Be to, pastebėtina, kad elektrinės, kurioms leidimai nereikalingai, kaip antai atominės elektrinės ir hidroelektrinės, taip pat turi mokėti šį mokestį. Pagal Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnio a punktą ir 6 straipsnio a punktą jų pagaminta elektros energija apmokestinama taip, lyg ji būtų pagaminta kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinėje, naudojancioje vien nemokamai skirtus leidimus.

28. Įvairios Ispanijos elektros energijos sektoriaus įmonės prieštarauja tokiam mokesčiui. Po pralaimėjimo žemesnėje instancijoje jos kreipėsi į *Tribunal Supremo*.

29. Kadangi įmonės, be kita ko, remiasi Direktyvos 2003/87 10 straipsniu, *Tribunal Supremo* Teisingumo Teismui byloje C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 ir C-640/11 pateikė tokį klausimą:

„Ar Direktyvos 2003/87 10 straipsnį galima aiškinti taip, kad juo nedraudžiama taikyti nacionalines įstatymines priemones, kaip antai nagrinėjamas šiuo atveju, kurių dalykas ir tikslas - atlygio už elektros energijos gamybos veiklą sumažinimas suma, atitinkančia nemokamai atitinkamu laikotarpiu skirtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų vertę?“

30. 2012 m. sausio 18 d. nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas sujungė minėtas bylas, kad jos būtų nagrinėjamos kartu.

31. Rašytines pastabas pateikė ir 2013 m. vasario 7 d. surengtame teismo posėdyje dalyvavo *Iberdrola S.A.*, *Gas Natural SDG S.A.*, *Tarragona Power S.L.*, *Bizkaia Energía S.L.*, *Bahía de Bizkaia Electricidad S.L.*, *E.ON Generación S.L.* ir *Endesa S.A.*, kaip proceso šalys pagrindinėse bylose, taip pat Ispanijos Karalystė ir Europos Komisija.

IV – Teisinis vertinimas

A – Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išaiškinimo

32. *Tribunal Supremo* klausia, ar atlygis už elektros energijos gamybos veiklą (didmeninėje rinkoje) gali būti mažinamas suma, atitinkančia nemokamai atitinkamu laikotarpiu skirtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų vertę. Šis klausimas susijęs su Karaliaus dekreto įstatymo Nr. 3/2006 2 straipsniu bei Įsakymo ITC/3315/2007 3 straipsnio 1 dalimi ir 5 straipsnio 1 dalimi, kuriuose numatytas atitinkamas sumažinimas arba mokestis.

33. Tačiau klausimas yra neaiškiai suformuluotas. Pagal Įsakymo ITC/3315/2007 3 straipsnio 2 dalį ir 5 straipsnio 2 dalį toks mokestis atitinka rinkoje gautas papildomas pajamas dėl leidimų vertės įtraukimo. Iš šio įsakymo 4 ir 6 straipsnių ir proceso šalių argumentų matyti, kad ne visuomet atlygis sumažinamas visa nemokamai skirtų leidimų verte. Kaip aiškiai pripažįstama prašyme priimti prejudicinį sprendimą, vyriausybė taip tik siekė neutralizuoti nemokamai gautų apyvartinių taršos leidimų poveikį galutinėms elektros energijos kainoms. Šia įstatymine sumažinimo priemone siekiama, kad elektros energijos gamintojai negautų „nenumatyto papildomo pelno“.

34. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikėtų suprasti, kaip prašymą išaiškinti, ar Direktyvos 2003/87 10 straipsniui neprieštarauja tokių nacionalinių įstatyminių priemonių, kaip nagrinėjamoje byloje, taikymas, kuomet atlygis už elektros energijos gamybos veiklą sumažinamas mokesčio suma, kuria šis atlygis buvo padidėjęs dėl nemokamai gautų apyvartinių taršos leidimų.

B – Dėl Direktyvos 2003/87 10 straipsnio išaiškinimo

35. Nagrinėjamu laikotarpiu valstybės narės pagal Direktyvos 2003/87 10 straipsnį bent 95 % leidimų skyrė nemokamai. Jau pati šios nuostatos formuluotė prieštarauja mokesčių taikymui, nes tai reikštų leidimų *skyrimo* apmokestinimą.

36. Direktyvos 2003/87 10 straipsnis nereglamentuoja leidimų *naudojimo*. Pagal 12 straipsnį leidimų turėtojai gali juos perleisti kitiems arba patys juos panaudoti, direktyvoje numatytais įrenginiais į atmosferą išmesdami šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Direktyvoje nereglamentuojama, kaip toks naudojimas gali būti ribojamas valstybių narių priemonėmis.

37. Taigi, Direktyva 2003/87 iš principo nedraudžiamos bendro pobūdžio taisyklės, lemiančios išlaidas, susijusias su leidimų naudojimu, kaip antai apyvartas ar pajamų mokesčius.

38. Tačiau nemokamo leidimų skyrimo principo negalima neutralizuoti priemonėmis, kurios, nors formaliai nėra susijusios su leidimų skyrimu, faktiškai reiškia tokio skyrimo apmokestinimą.

39. Be to, ir kitos taisyklės, kuriomis netiesiogiai apmokestinamas leidimų skyrimas, prieštarautų Direktyvai 2003/87, ypač jos 10 straipsniui, jeigu jų poveikis būtų nesuderinamas su direktyvos sistema ir tikslais.

40. Todėl pirmiausia nagrinėsiu, ar Ispanijos mokestis laikytinas tiesioginiu, ar netiesioginiu leidimų skyrimo apmokestinimu (šiuo klausimu žr. pirmą poskyrį), paskui – direktyvos tikslus (šiuo klausimu žr. antrą poskyrį). Galiausiai dar aptarsiu Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (šiuo klausimu žr. trečią poskyrį).

1. Dėl leidimų skyrimo apmokestinimo

41. Pagal Ispanijos teisę elektros energiją gaminančioms įmonėms už nagrinėjamų leidimų skyrimą nereikia tiesiogiai mokėti. Jos šiuos leidimus gauna nemokamai.

42. Tačiau mokestis susijęs su elektros energijos pardavimu elektros energijos rinkoje. Iš esmės prievolė susimokėti už elektros energijos pardavimą gali netiesiogiai pažeisti nemokamo apyvartinių taršos leidimų skyrimo principą. Tai ypač patvirtina aplinkybė, kad apskaičiuojant mokestį atsižvelgiama į tai, jog elektros energijos gamybos leidimai skirti nemokamai. Tai galėtų reikšti, kad skirti leidimai vėliau yra apmokestinami.

43. Tačiau tokiame argumentui prieštarauja tai, kad šis mokestis nėra tiesiogiai proporcingas skirtų leidimų skaičiui, o priklauso nuo elektrinės tipo. Kaip rodo *Iberdrola* ir *Tarragona Power* pateikti duomenys⁵, šio mokesčio dydis apskaičiuojamas siekiant, kad būtų panaikintas kainos priedas, atsirandantis dėl to, jog kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės į kainą įtraukia leidimų alternatyviasias sąnaudas⁶.

5 — 2013 m. sausio 18 d. dokumento priedo p. 8 (3 lentelė, *Anllares* ir *Palos* 2 elektrinių palyginimas). Taip pat žr. 2013 m. sausio 18 d. *E.ON* dokumento 15 punktą.

6 — Žr. šios išvados 26 punktą bei 79 ir paskesnius punktus.

44. Ispanija, be kita ko, nurodo, kad mokestis taikomas ne tik elektros energijos gamintojams, kurie naudoja nemokamai gautus apyvartinius taršos leidimus, bet pagal

Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnio a punktą ir 6 straipsnio a punktą taikomas ir elektros energijos gamintojams, kuriems leidimų nereikia, kaip antai hidroelektrinių ir atominių elektrinių operatoriams. Šių elektrinių operatoriams taip pat naudinga vienoda elektros energijos kaina, gaunama kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinėms į ją įtraukus leidimų alternatyviasias sąnaudas.

45. Galiausiai paminėtina, kad mokestis nėra taikomas, kai elektrinės operatorius nemokamai gautus leidimus parduoda antrinėje rinkoje.

46. Todėl, priešingai, nei teigia įmonės, tai yra ne netiesioginis leidimų skyrimo apmokestinimas, bet mokestis už elektros energijos gamybą. Pats skyrimas yra tik vienas iš daugelio faktorių, turinčių reikšmės nustatant mokesčio dydį.

2. Dėl Direktyvos 2003/87 tikslų

47. Direktyva 2003/87, ypač jos 10 straipsnis, neturėtų būti aiškinami, kaip leidžiantys apmokestinti leidimų gavėjus, kai apmokestinant, be kitų kriterijų, būtų atsižvelgiama ir į nemokamą leidimų skyrimą, ir tai prieštarautų direktyvos sistemai ir tikslams.

48. Pagal Direktyvos 2003/87 1 straipsnį šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema sukurta siekiant, kad būtų skatinamas taupus ir ekonomiškai efektyvus šių dujų emisijų mažinimas.

49. Nors galutinis leidimų prekybos sistemos tikslas yra aplinkos apsauga mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, pati ši sistema ne mažina šią emisiją, o skatina ir sudaro palankias sąlygas siekti sumažinti minėtą emisiją iki nustatyto lygio kuo mažesne kaina⁷.

50. Remiantis tuo taip pat galima daryti išvadą, kad pagal leidimų prekybos sistemos ekonominę logiką siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją kuo mažesne kaina. Leidžiant parduoti suteiktus leidimus, pagal šią sistemą visi jos dalyviai skatinami išmesti mažiau šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nei jie turi teisę pagal pirma suteiktus leidimus, kad galėtų juos perleisti kitiems dalyviams, kurių emisija viršija jiems suteiktų leidimų kiekį⁸.

51. Todėl Ispanijos mokestis gali prieštarauti Direktyvai 2003/87, jeigu jis pažeidžia direktyvoje nustatytą rinkos mechanizmą (šiuo klausimu žr. a poskyrį), arba trukdyti siekti šio mechanizmo tikslo sumažinti emisiją (šiuo klausimu žr. b poskyrį).

a) Dėl rinkos mechanizmo

Dėl „nenumatyto papildomo pelno“ reikalingumo sistemai

52. Galiausiai įmonių argumentai grindžiami idėja, kad „nenumatyto papildomo pelno“ panaikinimas prieštarautų sistemos logikai. Pagal Direktyvą 2003/87 įmonėms nemokamai suteikiamos teisės, kuriomis jos gali komerciškai disponuoti, todėl joms turėtų būti leidžiama pasilikti iš šių teisių gautą pelną, t. y. nagrinėjamu atveju „nenumatytą papildomą pelną“.

7 — 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.* (C-127/10, Rink. p. I-9895, 23 ir 26 punktai) ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Air Transport Association of America ir kt.* (C-366/10, Rink. p. I-13755, 139 punktas).

8 — Sprendimas *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* (minėtas 7 išnašoje, 32 punktas) ir Sprendimas *Air Transport Association of America ir kt.* (minėtas 7 išnašoje, 140 punktas).

53. Galima būtų pritarti nuomonei, kad direktyvos sistemoje atsižvelgiama į „nenumatyto papildomo pelno“ galimybę ir kad niekur direktyvoje nėra reikalaujama panaikinti „nenumatytą papildomą pelną“ ir toks pelnas nėra smerkiamas.

54. Jei Sąjunga tam tikroms įmonėms neatlygintinai ar be jokio kito pateisinimo suteiktų lengvatų, tai prieštarautų pagrindiniams teisingumo principams, ypač lygybės principui. Nagrinėjamu atveju elektros energiją gaminančios įmonės leidimus gauna nemokamai, už tai joms nereikia mokėti. Leidimus jos gali parduoti ar panaudoti elektros energijos gamyboje, o jų alternatyviasias sąnaudas įtraukti į parduodamos elektros energijos kainą. Pastebėtina, kad įmonės, kurioms Direktyva 2003/87 netaikoma, leidimų negauna. O tuo atveju, kai jos verčiasi vietiniu elektros energijos tiekimu, pirkdamos elektros energiją jos iš esmės finansuoja elektrinių gaunamą naudą, t. y. „nenumatytą papildomą pelną“.

55. Tačiau Direktyvos 2003/87 nereikėtų suprasti kaip iš principo draudžiančios valstybių narėms panaikinti elektros energiją gaminančių įmonių gaunamą naudą dėl nemokamai skirtų leidimų naudojimo. Todėl įmonių argumentai būtų pagrįsti tik tada, jei „nenumatytas papildomas pelnas“ būtų reikalingas dėl kitų direktyvoje numatytų priežasčių.

Dėl sistemos laipsniško įvedimo

56. Pagal Komisijos pasiūlymą dėl Direktyvos 2003/87 leidimai nagrinėjamu laikotarpiu turėjo būti skiriami nemokamai, nes tuo metu dar nebuvo tarptautinių išsipareigojimų dėl šiltnamio efekta sukeliančių dujų emisijos ribojimo⁹. Taip pat dar nebuvo žinoma ir kaina už emisijos teises¹⁰. Remdamasi įgyta patirtimi, Komisija vėliau ketino apsispręsti dėl leidimų skyrimo metodo vėlesniems laikotarpiams¹¹. Tai atitinka laipsnišką tikslo siekimą, būdingą prekybos leidimais sistemai¹².

57. Toks tikslo siekimo būdas galėtų pateisinti tai, kad iš pradžių leidimai buvo skiriami nemokamai. Tačiau jis nedraudžia panaikinti dėl tokio skyrimo gautą pelną, kai galima nustatyti jo dydį.

Dėl tarptautinės konkurencijos

58. Be to, reikėtų atsižvelgti į tai, kad nemokamas leidimų skyrimas priskirtinas prie Direktyvos 2003/87 penktoje konstatuojamoje dalyje numatyto tikslo daryti kuo mažesnę įtaką ekonomikos plėtrai ir užimtumui. Ši iš esmės teisėtą tikslą¹³ atitinka naštos mažinimas įmonėms, konkuruojančioms tarptautiniu mastu. Kaip nurodo Komisija, įmonėms yra sunku į savo kainas įtraukti su leidimais susijusias išlaidas, kai jų konkurentai tokių išlaidų nepatiria.

59. Tačiau elektros energiją gaminančios įmonės paprastai nekonkuruoja tarptautiniu mastu. Su leidimais susijusias išlaidas jos gali visas įtraukti į savo kainas¹⁴, todėl tokia apsauga joms nereikalinga.

Dėl konkurencijos vidaus rinkoje

9 — COM(2001) 581 galutinis, 1.2 punktas (p. 3).

10 — Minėtas 9 išnašoje, 13 punktas (p. 11 ir paskesni).

11 — Minėtas 9 išnašoje, 13 punktas (p. 12).

12 — Žr. Sprendimą *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.* (minėtas 7 išnašoje, 61 ir paskesni punktai).

13 — 2009 m. liepos 7 d. Sprendimas *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 57 punktas). Taip pat žr. 2012 m. kovo 29 d. sprendimus *Komisija prieš Lenkiją* (C-504/09 P, 77 punktas) ir *Komisija prieš Estiją* (C-505/09 P, 79 punktas).

14 — Žr. Direktyvos 2009/29 19 konstatuojamąją dalį. Taip pat žr. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl šiltnamio efekta sukeliančių dujų išmetimo leidimų nacionalinių paskirstymo planų įvertinimo antruoju ES šiltnamio efekta sukeliančių dujų išmetimo leidimų prekybos sistemos laikotarpiu, pridėdamą prie 2006 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimų dėl Vokietijos, Graikijos, Airijos, Latvijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Slovakijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės nacionalinių paskirstymo planų pagal Direktyvą 2003/87/EB (COM(2006), 725 galutinis, p. 13, 2.4 poskyris „Aukcionai“) ir Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti Bendrijos šiltnamio efekta sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą ir išplėsti jos taikymo sritį (COM(2008) 16 galutinis, p. 8,4 poskyris).

60. Pagal Direktyvos 2003/87 septintą konstatuojamąją dalį Sąjungos nuostatos, susijusios su valstybių narių leidimų suteikimu, yra būtinos siekiant, kad būtų prisidedama išsaugant vidaus rinkos vientisumą ir išvengiant konkurencijos iškraipymo¹⁵. Nemokamas leidimų skyrimas taip pat tarnauja šiam tikslui.

61. Tai, kad vienoms įmonėms leidžiama, įtraukiant nemokamai skirtų leidimų alternatyviasias sąnaudas, gauti „nenumatytą papildomą pelną“, o iš kitų reikalaujama šį pelną grąžinti, iš esmės galėtų iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje¹⁶. Tai irgi susiję su elektros energijos sektoriumi, nes Ispaniją su Prancūzija ir Portugalija sieja komerciniai santykiai¹⁷.

62. Tačiau net vidaus rinkoje visiškas apmokestinimo suderinimas nėra būtinas. Valstybių narių teisės skirtumai susijusioms šalims kiekvienu konkrečiu atveju gali būti naudingi arba nenaudingi¹⁸. Todėl, net ir turint omeny konkurencijos užtikrinimą vidaus rinkoje, nemokamų leidimų skyrimo principas nedraudžia apmokestinimo, kurį valstybės narės netiesiogiai sieja su leidimų skyrimu.

63. Todėl svarbiausia tai, kad Ispanijos mokestis yra susijęs ne su leidimų skyrimu, o su jų naudojimu elektros energijos gamyboje. Nors leidimų skyrimui pagal Direktyvą 2003/87 taikytinos vienodos normos, mokesčio dėl leidimų naudojimo atveju taip nėra. Gauto „nenumatyto papildomo pelno“ panaikinimas turi gerokai mažesnę įtaką konkurencijai nei skirtingos leidimų skyrimo, t. y. būtinų gamybos priemonių įsigijimo, kainos.

64. Būtiną vidaus rinkos apsaugą užtikrina tai, kad valstybės narės, panaikindamos „nenumatytą papildomą pelną“, turi taip pat laikytis Sąjungos teisės¹⁹, ypač pagrindinių laisvių. Šiuo atveju taikytinas vienas iš kiekybinio eksporto apribojimų pagal SESV 35 straipsnį leidžia daryti prielaidą, kad nagrinėjamos priemonės labiau paveikia eksportą nei prekybą valstybės vidaus rinkoje²⁰. Ginčijamas mokestis „nenumatytą papildomą pelną“ vienodai panaikina tiek eksporto atveju, tiek parduodant elektros energiją valstybės vidaus rinkoje.

65. Kai kurios įmonės prieštaravo tokiam mokesčiui dar ir dėl to, kad jis taikomas tik elektros energiją gaminančioms įmonėms, bet nėra taikomas kitiems ekonomikos sektoriams, kur taip pat nemokamai gaunami emisijos leidimai.

66. Tačiau nėra duomenų, kad elektros energijos gamyba tiesiogiai konkuruotų su kitais ekonomikos sektoriais. Elektros energijos perdavimas tam skirtais tinklais nėra subsidijuojamas ekonomiškai priimtinais sąlygomis. Todėl skirtingas ekonomikos sektorių traktavimas negali padaryti didelės žalos konkurencijai ar rinkos mechanizmo efektyvumui.

Tarpinė išvada

67. Apibendrinant galima teigti, kad pagrindinėje byloje ginčijamas mokestis neprieštarauja rinkos mechanizmui pagal Direktyvą 2003/87.

15 — Žr. 13 išnašoje minėtus sprendimus *Komisija prieš Lenkiją* ir *Komisija prieš Estiją*.

16 — Žr. Komisijos pasiūlymą (minėtas 9 išnašoje, 13 punktas (p. 11)).

17 — Žr. „Red Eléctrica de España „Intercambios internacionales físicos de energía eléctrica“ (http://www.ree.es / sistema_electrico / series_estadisticas.asp, pastarąjį kartą lankytasi 2013 m. vasario 12 d.).

18 — Žr. 2002 m. kovo 19 d. Sprendimą *Hervein ir kt.* (C-393/99 ir C-394/99, Rink. p. I-2829, 51 punktas), 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Weigel* (C-387/01, Rink. p. I-4981, 55 punktas) ir 2010 m. birželio 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-211/08, Rink. p. I-5267, 61 punktas).

19 — Žr. 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Saint-Gobain ZN* (C-307/97, Rink. p. I-6161, 57 punktas), ir 2012 m. lapkričio 27 d. Sprendimą *Pringle* (C-370/12, 69 punktas).

20 — 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Gysbrechts ir Santurel Inter* (C-205/07, Rink. p. I-9947, 43 punktas).

b) Dėl tikslo sumažinti emisiją

68. Tačiau esant rinkos mechanizmui toks mokestis neturėtų skatinti pasekmių, priešingų Direktyvos 2003/87 tikslui sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją, atsiradimo.

Dėl vartotojų kainų

69. Pirmiausia mokesčio poveikis *vartotojų kainoms* gali prieštarauti sumažinimo tikslui. Proceso dalyvaujantys elektros energijos gamintojai nurodo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, priimdamas Direktyvą 2003/87, numatė, kad nemokamai skirtų leidimų vertė bus įtraukta į kainą²¹.

70. Šis argumentas grindžiamas iš esmės teisingais svarstymais. Įtraukiant leidimų alternatyviasias sąnaudas į vartotojų kainas, siunčiamas kainos signalas vartotojams, taip juos papildomai skatinant naudoti mažiau elektros energijos ir prisidėti prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos mažinimo.

71. Nors Direktyvoje 2003/87 toks galutinių vartotojų skatinimas nėra aiškiai suformuluotas, jis atitinka direktyvos sukurto rinkos mechanizmo logiką. Šis rinkos mechanizmas aplinkos teršimą kaip tik sieja su kaina; taip siekiama, kad tokios išlaidos darytų įtaką visų suinteresuotųjų šalių sprendimams.

72. Dėl šių išlaidų įtraukimo atsiradusio „nenumatyto papildomo pelno“ panaikinimas nebūtinai prieštarauja šiam rinkos mechanizmo tikslui. Tai, kad elektros energiją gaminančios įmonės turi grąžinti didmeninėje rinkoje gautas tam tikras papildomas pajamas, nedaro įtakos kainos signalui galutiniams vartotojams.

73. Tačiau nagrinėjamas mokestis galėtų prieštarauti rinkos mechanizmui tiek, kiek juo siekiama galutiniams vartotojams sumažinti kainą dydžiu, atitinkančiu elektros energiją gaminančių įmonių „nenumatytą papildomą pelną“.

74. Anot *Tribunal Supremo*, šis mokestis susijęs su piniginiu reikalavimu, kurį ateityje turi patenkinti privatūs galutiniai vartotojai. Šio reikalavimo dydis atitinka vadinamąjį tarifinį deficitą. Deficitas atsiranda dėl to, kad Ispanijoje vartotojų kainas nustato valstybė. Prieš kelerius metus nustatytos kainos buvo per mažos ir nepadengdavo vietinių elektros energijos tiekimo įmonių, perkančių elektros energiją didmeninėje rinkoje, patiriamų išlaidų. Dėl to šioms įmonėms susidarė deficitas. Ginčijamas mokestis, remiantis Įsakymą ITC/3315/2007 papildančiomis nuostatomis, atskaitomas iš šio deficito, todėl jis taip pat jį mažina. Darant prielaidą, kad nustatydamas didesnes kainas Ispanijos valstybė vietinių elektros energijos tiekimo įmonių tarifinį deficitą kada nors perkeltų vartotojams, būtų galima daryti išvadą, kad toks apmokestinimas netiesiogiai lemtų kainos sumažinimą vartotojams.

75. Tačiau šio sumažinimo efektas yra per daug neaiškus, kad galėtų daryti įtaką kainos signalui. Šį signalą kur kas labiau slopina valstybinis vartotojų kainų reguliavimas; kainos yra tokios mažos, kad vartotojai nepajunta įtrauktų alternatyviųjų sąnaudų poveikio.

76. Todėl galiausiai mokesčio nulemtas vartotojų apmokestinimo sumažinimas pats savaime neprieštarauja Direktyvai 2003/87.

21 — Taip pat žr. 2000 m. kovo 8 d. Žaliąją knygą dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos prekybos Europos Sąjungoje sistemos sukūrimo (COM(2000) 87 galutinis, 7.3 punktas, p. 23).

Dėl efektyviai energiją vartojančioms elektrinėms taikomų mažiau palankių sąlygų

77. Pritariant *von Gas Natural, Bizkaya Energia* ir *Bahía de Bizkaia Electricidad, Iberdrola* ir *Tarragona Power* nurodo, kad mokesčio taikymas yra nepalankus efektyviai energiją vartojančioms elektrinėms. Iš tiesų ypač efektyviai energiją vartojančios kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės sumoka gerokai didesnę mokestį, skaičiuojamą nuo nemokamai skirtų leidimų rinkos vertės, nei mažesnio efektyvumo elektrinės. Kaip matyti iš *Iberdrola* ir *Taragona Power* nurodytų pavyzdžių²², kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinei buvo skirta leidimų už 11,9 mln. eurų, o mokėtinas mokestis sudarė 7,4 mln. eurų, t. y. 62 %. Anglimi kūrenama elektrinė gavo leidimų už 12,7 mln. eurų, o mokėtinas mokestis sudarė 3 mln. eurų, t. y. 23,6 %. Toks didelis mokesčių skirtumas sukuria nepagrįstai nepalankią padėtį.

78. Šie argumentai grindžiami Direktyvos 2003/87 20 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją galima būtų sumažinti efektyviau vartojant energiją gamyboje. Šiam tikslui prieštarautų priemonės, kuriomis kenkiama skatinimui taikyti efektyviau energiją naudojančias technologijas.

79. Tačiau skirtingas elektrinių apmokestinimas atrodo nesubalansuotas tik leidimų skyrimo atžvilgiu. Iš tikrųjų visų tipų elektrinės yra apmokestinamos vienodai, tai yra jų gaunamo „nenumatyto papildomo pelno“ dydžiu. Tačiau jis nėra kiekvienu atveju proporcingas nemokamai skirtų leidimų skaičiui.

80. Toks efektas susidaro dėl anksčiau nurodyto elektros energijos kainų nustatymo būdo Ispanijos didmeninėje rinkoje²³. Kadangi kainą lemia kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių pasiūlymai, visos pigiau gaminančios elektrinės už elektros energiją bet kuriuo atveju gauna pelno maržą, lygią skirtumui tarp jų kitų išlaidų ir kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių kainos. „Nenumatytas papildomas pelnas“ sudaro šios pelno maržos dalį, kuria ji padidėja dėl leidimų alternatyviųjų sąnaudų įtraukimo kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinėse. Tai irgi matyti iš to, kad tokio pat dydžio „nenumatytas papildomas pelnas“ panaikinimas ir elektrinėms, kurioms leidimai apskritai nereikalingi arba kurios jų negavo²⁴.

81. „Nenumatytas papildomas pelnas“ nepateisintų didesnio kitų elektrinių apmokestinimo. Toks apmokestinimas turėtų įtakos pajamoms, kurių jos gautų ir neįtraukus nemokamų leidimų alternatyviųjų sąnaudų.

82. Todėl ypač efektyviai energiją vartojančių kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinių padėtis nėra nepalankesnė už kitų elektrinių. Veikiau sąlygiškai didesnis jų apmokestinimas priklauso nuo to, kad jos nustato elektros energijos kainą ir jų įtrauktos leidimų alternatyviosios sąnaudos reiškia „nenumatyto papildomo pelno“ panaikinimą. Galiausiai taip yra dėl didesnių jų gamybos išlaidų.

Dėl energijos vartojimo efektyvumo gerinimo trūkumų

83. Tačiau Ispanijos mokestis taikomas taip, kad kyla kliūčių įgyvendinti tikslą skatinti emisijos mažinimą. Atsakydama į Teisingumo Teismo užklausą Ispanija patvirtino, kad pagal taikomą formulę, jeigu elektrinės energijos vartojimo efektyvumas pagerėja, mokestis padidėja.

22 — 2013 m. sausio 18 d. rašytinių pastabų 17 punktą.

23 — Žr. šios išvados 17 ir paskesnius punktus.

24 — Žr. šios išvados 12 ir 27 punktus.

84. Taip yra dėl mokesčio apskaičiavimo formulės struktūros. Joje kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės išmetimo koeficientas dalijamas iš kitų tipų elektrinių, kurioms reikia apskaičiuoti mokestį, išmetimo koeficiento. Įrenginių išmetimo koeficientas yra anglies dioksido kiekis tonomis, kuris susidaro pagaminant vieną elektros megavatvalandę.

85. Pagerėjus elektrinės energijos vartojimo efektyvumui, gaminant elektros energiją, išsiskiria mažiau anglies dioksido, todėl jos išmetimo koeficientas yra mažesnis. Dėl to kombinuotojo ciklo dujų ir garo elektrinės išmetimo koeficiento dalys iš sumažėjusio išmetimo koeficiento rezultatas būna didesnis. Kadangi visi kiti formulės kintamieji lieka tokie patys, mokestis tokiu atveju turėtų padidėti.

86. Ispanija nurodo, kad ekonominiu požiūriu energijos vartojimo efektyvumo didinimas naudingas vien dėl to, kad reikia mažiau leidimų. Tačiau ši ekonominė nauda gerokai sumažėja dėl mokesčio padidėjimo.

87. Tai iliustruoja Teisingumo Teismo prašymu Ispanijos pateiktas Įsakymo ITC/3315/2007 4 straipsnio b punkto taikymo pavyzdys. Tiriama hipotetinė elektrinė, gamindama vieną elektros energijos megavatvalandę, iš pradžių išskirtą vieną toną anglies dioksido. Iš viso 2 259 elektros energijos gigavatvalandėms pagaminti būtų išskirta 2 258 762 tonų anglies dioksido. Reikalingų leidimų, kurių kaina yra 15,6636 EUR už toną anglies dioksido, vertė būtų 35 380 339 EUR. Mokestis sudarytų 9 699 252 EUR.

88. Jei šios elektrinės energijos vartojimo efektyvumas padidėtų tiek, kad gaminant vieną elektros energijos megavatvalandę būtų išskirta tik 0,8 tonos anglies dioksido ekvivalentų, reikiamų leidimų vertė sudarytų tik 28 304 271 EUR. Tačiau mokesčio suma būtų 12 124 065 EUR.

89. Leidimams sutaupius 7 076 068 EUR, mokestis padidėtų 4 651 255 EUR.

90. Efektyviai energiją vartojančių įrenginių atveju, kaip nagrinėtame pavyzdyje, galimas dar didesnis ekonominės naudos sumažėjimas. Be to, mokestis mažėtų, jei pablogėtų energijos vartojimo efektyvumas.

91. Taigi akivaizdu, kad mokesčio diferencijavimas emisijos sumažinimo sąskaita neskatina didinti energijos vartojimo efektyvumo ir vengti efektyvumo sumažėjimo. Todėl šiuo atžvilgiu Ispanijos mokestis pažeidžia Direktyvos 2003/87 sistemą ir jai prieštarauja.

92. Tačiau pats mokestis dėl to nėra negalimas. Pakanka taisyklę taikyti taip, kad pagerinus elektrinės energijos vartojimo efektyvumą mokestis nepadidėtų.

Tarpinė išvada

93. Pagrindinėje byloje ginčijamas mokestis emisijos sumažinimo tikslui prieštarauja tik tada, kai jis padidėja pagerinus elektrinės energijos vartojimo efektyvumą.

C – Dėl pagrindinių teisių pagal Sąjungos teisę

94. Dėl išsamumo dar norėčiau trumpai pakomentuoti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. Pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį ji skirta valstybėms narėms tik tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę²⁵.

25 — Dėl šios nuostatos versijų kitomis kalbomis žr. J. Kokott, Ch. Sobotta „Die Charta der Grundrechte der Europäischen Union nach dem Inkrafttreten des Vertrags von Lissabon“, *Europäische Grundrechte Zeitschrift*, 2010 m., p. 265–271.

95. Ispanijos mokestis nepadeda tiesiogiai įgyvendinti Direktyvos 2003/87, be to, jį įvesdama Ispanija neįgyvendino direktyvoje suteiktų įgaliojimų²⁶. Šis mokestis buvo reakcija į problemą, susijusią su direktyvoje įtvirtintu nemokamo leidimų skyrimo principu. Be to, apskaičiuojant mokestį atsižvelgiama į tai, kad leidimai remiantis direktyva skiriami nemokamai. Taigi negalima teigti, kad mokesčiu neįgyvendinama Sąjungos teisė. Todėl toliau nagrinėsiu mokesčio atitiktį lygybės principui, taip pat teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principams.

Dėl lygybės principo

96. Lygybės arba nediskriminavimo principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, jeigu toks vertinimas nėra objektyviai pateisinamas²⁷. Skirtingas vertinimas yra pateisinamas, jeigu pagrįstas objektyviu ir protingu kriterijumi, t. y. jeigu jis susijęs su nagrinėjamu teisės aktu siekiamu teisėtu tikslu ir jei šis skirtumas yra proporcingas tokiu vertinimu siekiamam tikslui²⁸. Aptariamas reglamentavimas turi būti proporcingas tam tikros situacijos skirtumams ir panašumams²⁹. Direktyvoje 2003/87 šio principo išraiška yra III priedo 5 punkte įtvirtintas leidimų skyrimo kriterijus, kuriuo valstybėms narėms draudžiama skiriant leidimus pirmenybę teikti konkrečioms įmonėms ar veiklai.

97. Kadangi Ispanijos mokestis taikomas tik elektros energijos gamybai, jis atitinka lygybės principą, jei šis sektorius pakankamai skiriasi nuo kitų pramonės sektorių. Šiuos skirtumus patvirtina pirma išdėstyti argumentai, taip pat tai, kad persvarstydamas Direktyvą 2003/87 Sąjungos teisės aktų leidėjas nurodė, jog elektros energijos sektoriuje padidėjusios sąnaudos dėl direktyvos sistemos taikymo gali būti įtrauktos į kainas ir kad visi leidimai šiame sektoriuje turėtų būti parduodami aukcione³⁰. Taigi Sąjungos teisės aktų leidėjas darė prielaidą, kad šiame sektoriuje gaunamas „nenumatytas papildomas pelnas“. Kituose sektoriuose jis nedarė panašių išvadų. Jie toliau tebeauga dalį reikalingų leidimų nemokamai.

Dėl teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principų

98. Nors teisinio saugumo principas iš esmės draudžia nustatyti, kad teisės aktas pradeda galioti anksčiau, nei jis buvo paskelbtas, išimtiniais atvejais ši taisyklė gali būti netaikoma, jei to reikalauja siekiamas tikslas ir yra tinkamai atsižvelgta į suinteresuotųjų asmenų teisėtus lūkesčius³¹.

99. Nagrinėjamo mokesčio dydis iš pradžių buvo nustatytas 2007 m. lapkričio 15 d. Įsakymu ITC/3315/2007, tačiau galiojo 2006 metais. Todėl negalima iškart atsakyti, kad tai neprieštarauja teisinio saugumo principui. Tačiau jeigu Ispanijos prielaidos dėl „nenumatyto papildomo pelno“, susijusio su nemokamai skiriamais leidimais, šiuo atveju yra teisingos, atgaline data jos taikomą mokestį laikau pateisinamu. Jeigu mokesčio dydis iš pat pradžių būtų žinomas, kiltų grėsmė, kad jis galėtų būti įtrauktas į kainą kaip kitas sąnaudų elementas. Kita vertus, kadangi toks apmokestinimas buvo aiškiai nustatytas dar 2006 m. kovo mėn. priimtame Karaliaus dekrete įstatyme, įmonės neturėtų tikėtis išlaikyti „nenumatytą papildomą pelną“.

26 — Žr. 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimą „Goed Wonen“ (C-376/02, Rink. p. I-3445, 32 punktas).

27 — 2006 m. sausio 10 d. Sprendimas *IATA ir ELFAA* (C-344/04, Rink. p. I-403, 95 punktas), 2009 m. liepos 7 d. Sprendimas *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 74 punktas) ir 2010 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals prieš Komisiją ir kt.* (C-550/07 P, Rink. p. I-8301, 55 punktas).

28 — 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.* (minėtas 7 išnašoje, 47 punktas).

29 — Žr. 2008 m. balandžio 3 d. generalinio advokato P. Maduro išvadą *Huber* (C-524/06, Rink. p. I-9705, 7 punktas), taip pat mano 2005 m. rugsėjo 8 d. Išvadą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-540/03, Rink. p. I-5769, 107 punktas ir jame nurodyta teismų praktika) ir 2009 m. kovo 10 d. Išvadą *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 134 punktas).

30 — Žr. nuorodas 14 išnašoje.

31 — Sprendimas „Goed Wonen“ (minėtas 26 išnašoje, 33 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

V – Išvada

100. Todėl siūlau į prašymą priimti prejudicinį sprendimą atsakyti taip:

Direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, 10 straipsniu iš esmės nedraudžiama taikyti nacionalinių įstatyminių priemonių, kaip antai nagrinėjamų šiuo atveju, kuriomis nustatius mokestį atlygis už elektros energijos gamybos veiklą sumažinamas suma, kuria toks atlygis padidėja dėl nemokamai skiriamų apyvartinių taršos leidimų. Tačiau tokių nuostatų negalima taikyti taip, kad pagerinus elektrinės energijos vartojimo efektyvumą mokestis padidėtų.